

Kitekintő...

... az országba

Repülőgép-katasztrófa - Lezuhant egy Jak-52-es egymotoros, katonai kiképző repülőgép a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszagyenda határában. A gép két pilótája életét veszítette. Egyikük korábban a pápai repülőtér parancsnoka volt, majd Kecskeméten parancsnokhelyettes, és eddig több mint 1800 órát töltött a levegőben. A másik pilóta a Jak-52-es kiképzőtisztje volt, és 1994-től, vagyis a gép magyarországi rendszerbe állításától repült e típuson. A tragédia okainak vizsgálása megkezdődött.

Unió fejlesztési források - Magyarország elkészítette és a napokban átadta az Európai Uniónak a Nemzeti Fejlesztési Tervvel összefüggő támogatási keret-tervet - jelentette be Baráth Etele, a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatalát vezető politikai államtitkár. A keret-terv végső lezárása után, várhatóan december 19-én megtörténik a Magyarország és az unió közötti szerződés kötés, január 2-án pedig már kiirhatók a támogatások elnyeréséhez szükséges pályázatok. Baráth Etele közölte: 2004-től 3 éven át összesen mintegy 1.200 milliárd forint uniós fejlesztési forrásra számíthat Magyarország. Ez véleménye szerint 0,8-0,9 százalékos GDP növekedést és mintegy 100 ezer új munkahely teremtését teszi lehetővé. Felhívta ugyanakkor a figyelmet arra, hogy a pályázatok elbírálásánál előnyt élveznek azok, amelyeket megfelelő formában a lehető leghamarabb benyújtanak, illetve azok, amelyek elmaradott térségek fejlődését segíthetik.

Létszámszökkenési megállapodás - Megszületett a csaknem hétézer közszolgálati dolgozót érintő kormányzati létszámszökkenés végrehajtásáról szóló megállapodás. A Köztisztviselői Érdekegyeztető Tanács munkavállalói és kormányzati képviselői között létrejött megállapodás értelmében 6945 álláshely szűnik meg. A létszámszökkenés nem terjed ki a környezetvédelem, a természetvédelem területi szerveire, kétszázalékos kevesebb tisztviselőt bocsátanak el az APEH-től. Az 50 év feletti nők, az 55 évesnél idősebb férfiak vagy a gyermeküket egyedül nevelők esetében csak szakmailag különösen indokolt esetben lehet megszüntetni a munkaviszonyt.

Demecser másodsor - Az ellenjelölt nélkül induló Kiss Gyula, az MSZP, az SZDSZ és a Szövetség Demecserért Egyesület jelöltje 1617 szavazatot kapott a megismételt demecseri időközi polgármester-választáson. A szavazásra jogosult 3379 helyi lakos közül 1770 járult az urnához, így a részvétel 52,38 százalékos volt, az első szavazáson a részvételi arány 76 százalékos volt. A demecseri időközi polgármester-választás megismétlését a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság rendelte el különböző kampányszabálysértések miatt. A bíróság döntése után a másik jelölt, a fideszes Fáy Lászlóné - akire október 19-én 1024-en szavaztak - életveszélyes fenyegetéseire hivatkozva visszalépett a választástól. A megismételt választáson napközben hat beadvány érkezett a helyi választási bizottsághoz, amely az összes kifogást elutasította. A kifogást benyújtók szavá tettek, hogy kérdésekkel zaklattak napközben a szavazókat, fenyegették őket, illetve szervezeten szállítottak több embert voksolni, valamint a választáson való részvételről akarták a helyieket lebeszélni.

Keszegen sem - A Nógrád megyei Keszeg választópolgárainak többsége elutasította a regionális hulladéklerakó megépítését a helyi népszavazáson, ezzel a Nógrád megyei az ötödik olyan település, amelynek lakói nem járultak hozzá ahhoz, hogy lakóhelyükön épüljön a 99 Pest és Nógrád megyei települést érintő regionális hulladéklerakó. Az 567 választásra jogosult lakos csaknem 80 százaléka részt vett a népszavazáson. A 442 szavazó közül 363-an nemmel, 78-an igennel szavaztak, egy voks érvénytelen volt.

... a megyébe

Frontális ütközés - Egy 24 éves dobozi fiatalember és 51 éves békéscsabai utasa egy Toyota gépkocsival belerohantak a 44-es főúton egy szabályosan közlekedő Suzuki gépkocsiba. A Suzukiban egy öttagú, kétsopronyi család utazott volna Békéscsabára disznótorba. A kocsiiban az apa, az anya, két gyermekük és 16 éves féltestvérük ült. A Suzuki Békéscsaba irányába haladt, amikor a telegkerendési bekötőúttól két kilométerre, a 112-es kilométerszelvényen nekicsapódott a Toyotára, áttérve a menetirány szerinti bal oldalra, fékezés nélkül. A Toyotában ülő két férfi a baleset következtében a helyszínen életét veszítette, hasonlóan a Suzuki jobb hátsó ülésén helyet foglaló hét éves kislányt, akit sikertelenül próbáltak meg a helyszínen újraéleszteni.

Országos minősítő - Népdalkörök, népzenei együttesek, énekesek és hangszeres szolisták tizenkettedik országos minősítő hangversenyét rendezték Szeghalmon. Az együtteseknél a körösladányi Cuháré citerazenekar, a békéscsabai Boleráz citerazenekar és a körösladányi Népdalkör teljesítményét arany-, plusz Aranypáva díjjal, a csorvási Nefelejcs népdalkört, a nagyszénási Népdalkört, a vésztői Népdalkört, a csorvási Szeredás citerazenekart, a gyulai Ilés Panna népdalkört, a szeghalmi Sárrét népdalkört arany minősítéssel, a dombegyházi Héthalom citerazenekart, a csabacsüdi Hagyományörző Népdalkört, a békési Nyugdíjasok Hagyományörző Dalkörét, a mezőberényi Szlovák Pávakört, a mezőberényi Népdalkört és a sarkadi Pávakört ezüst minősítéssel, a dobozi Népdalkört bronz minősítéssel jutalmazta a szakmai zsűri. A szolisták között a gyulai Kiss Ferenc arany, a vésztői Zsilinszki Flóra, a szabadkigyósi Keresztes Györgyné, az orosházi Czikora Albinné, a békési Kovács Lászlóné, a békéscsabai Mészáros Elekné, a vésztői Sipos András és a békéscsabai Buka Mihályné ezüst, a csabacsüdi Tusjak Zsuzsanna, a békéscsabai Csicsey Ilona és a szabadkigyósi Sener Józsefné bronz minősítést kapott.

Miniszter a kulturáról - Békés megye vendége volt Hiller István az MSZP alelnöke, a nemzeti kulturális örökség minisztere. Békéscsabán, a megyei könyvtárban Varga Zoltán, a megyei közgyűlés elnöke és Veress József, az MSZP megyei elnöke fogadta. Hiller István tájékoztatójában kiemelte, a lehetőségekhez képest jó eredménnyel zárult tárcája számára a költségvetési csatározás, hiszen 2004-ben 20%-kal, 75 milliárdra emelkedhet az a keret, melyből gazdálkodhatnak. A feladatok között két kiemelt területet jelölt meg: a hazai kultúra külföldi bemutatását, valamint közművelődésünk megerősítését. Arra is kitért a miniszter, hogy a revitalizációs program keretében, 2004-ben egymilliárd forintnál több jut a közművelődési intézmények felújítására.

Az egészségügy fejlődik

„Senki ne betegedjen meg azért, mert szegény, és senki ne szegényedjen el azért, mert beteg.” - hirdeti a kormány egészségügyi, szociális, és családtámogatási intézkedéseit taglaló összefoglaló, amit Földesi Zoltán országgyűlési képviselő juttatott el lapunkhoz.

Az egészségügyi reform, hogy a kormány az egészségügyi fejlesztése érdekében kiemelt támogatást biztosít az EU-integrációs feladatokra, a mentés-, és az ágazati informatika fejlesztésére. Az uniós állampolgárok kölcsönösségi alapú betegellátása nem az ellátás színvonalát, az ellátottak körét csökkenti, hanem a közpénz felhasználás átláthatóságát növeli.

Az egészségügyi reform a kormány ígéreteinek megfelelően, az átláthatóbb és ellenőrizhetőbb ellátórendszer kialakításával folytatódik. Irányított betegellátási modellkísérlet kezdődik 2004-ben - egynapos sebészet, otthoni szakápolás, egészségügyi és szociális szolgáltatások integrálása -, ami 2 millió embert érint majd. Lehetőséget teremtett a kormány arra is, hogy a vállalkozó kedvű egészségügyi dolgozók kezükbe vehessék intézményeik irányítását, a 40 milliárdos keretösszegű hitelprogram segítségével. Középtávon 15 milliárdos gép-, és műszerbeszerzési program segíti a fejlődést, folytatódik a mindig aktuális Népegészségügyi Program, a parlagfül-mentés, a védőnői munka informatikai támogatása, az emlő-, és mehnnyakrák szűrések.

Stabilizálja a kormány - áll az összefoglalóban - az 50%-os béremeléssel elért eredményeket, az ügyeleti díjak megnyújtó rendezése mellett figyelmet fordítanak a nővér-, és orvos-továbbképzésekre, szakorvos képzések támogatására.

Az Egészségbiztosítási Alap 2004. évi kiadásai 134 milliárd forinttal, több, mint 10%-kal nőnek, a nagy értékű beavatkozások nélkül is 115 milliárdos, 9,1%-os a növekedés 2003-hoz képest. Az egészségügyi szolgáltatások vásárlására fordítható összeg 50 milliárddal, a gyógyászati segédanyagokra fordítható keret 19%-kal növekedik 2004-ben, s jövőre kezdődik meg a gyógyászati segédanyagok kölcsönös érdekeinek kiegyenlítése.

A családi támogatásokra összességében 26 milliárddal többet szán a kormány, ezen belül a családi pótlék összege to-

vább emelkedik, a nyugdíjminimum 6,3 %-os emelése a többi családi támogatás (gyes, gyed, anyasági támogatás) érték növelő emelkedését is biztosítja. A kormány a rászorultakat kívánja jobban támogatni, emiatt a gyed maximuma (83 ezer forint) változatlan marad, a súlyosan fogyatékosok pénzbeli ellátására 25%-kal több jut, s az önkormányzati segélyezési rendszeren keresztül 3 milliárdnál is nagyobb összeggel járul hozzá a legrászorultabb rétegek támogatásához, mint tavaly.

Jelentős mértékben emelkedik az egyházi intézmények normatívája - fejlődik be a Földesi Zoltán által küldött összefoglaló -, az előző évi 47,7%-ról 53,2%-ra, ami a 8000 egyházi férőhelyet igénybe vevők esetében 5,6 milliárd forint többletforrást igényel.

Az éhes állami költségvetés a működésképtelenség szélére sodorja a városokat és a falvakat

Beruházás csökkentés vagy elbocsátás

A Fidesz Békés Megyei Önkormányzati Tagozatának tagjai legutóbbi ülésükön aggodalmukat fejezték ki a kormány önkormányzatok működésére vonatkozó jövőbeni elképzelései miatt. Az önkormányzatok a jövő év költségvetésének nagy vesztesei. 2004-ben a helyi önkormányzatok támogatására elkülönített költségvetési pénz az idei összeghez képest mindössze 5%-kal nő, miközben az infláció a Magyar Nemzeti Bank előrejelzése szerint 6,5% lesz - ez összességében 1,5%-os értékcsökkenést jelent!

A 2002-ben végrehajtott 50%-os pedagógus és egészségügyi dolgozó béremelés fedezete jövőre nem biztosított. Ezért az önkormányzatok túlnyomó többsége arra kényszerül 2004-ben, hogy:

a) vagy elvonja a beruházásokra szánt pénzügyi forrásokat, és ebből fizeti a béreket (ebben az esetben az adott önkormányzat-

ban teljesen leállnak a beruházások, és az uniós támogatásokból semmit sem fog tudni felhasználni)

b) vagy a beruházások végrehajtása és az uniós támogatások felhasználása mellett dönt, ennek azonban az lesz az ára, hogy tömegesen kell elbocsátani a dolgozókat az egészségügyben, az oktatás területén, az önkormányzati hivatalokban.

A helyben élők mind a két esetben a kárvallottjai lesznek a jövő évek, hiszen mind a munkahelyek elvesztése, mind pedig az önkormányzati fejlesztések leállításra elsősorban őket sújtja. A szocialista kormányzat „jóléti rendszerváltása” tömeges elbocsátásokat, a fejlesztések befagyását, az önkormányzati vagyon feladását jelenti.

Békés megye települései és az ott lakók számára is!

Babák Mihály,
az Önkormányzati Tagozat Békés Megyei elnöke

„Hepehupás, vén Szilágyban...”

Az elmúlt tanévben a Julianus Testvériskola Program segítségével a BMKT Székely Mihály Szakközépiskola és Szaképző Intézet fogadta a szilágyosomlyói középiskola diákjait és néhány tanárát. A májusban lezajlott három napos találkozóan közelről is megismerhették egymást, és egy hosszú távú kapcsolatot alapozhattunk meg. (Lásd: Szarvas és Vidéke 2003. június 5.)

Ennek folytatásaként november második hetében meglátogattuk a somlyói iskolát, hogy diákjaink májusi kiutazását előkészíthessük. (A kiutazók: Kohut Andrásné igazgató, Kepenyés András igazgatóhelyettes, Kita Erzsébet, Prjevaráné Balczó Judit, Mocskonyi Gábor tanárnak, Ördög József gépkocsivezető és jómagam.)

Szíves fogadtatásban volt részünk, a somlyói iskola szóki-

mondo tanárnője, a református lelkes felesége, Mike Gyöngyvér és családja ünnepi vacsorával várt ránk. Régi ismerősként köszöntöttük a májusban megismert kollégákat és örömmel üdvözöltük azokat, akikkel eddig még nem találkoztunk: Sallay Károly aligazgatót, Gáspár Ildikó tanárnőt.

Megismertük Szilágyosomlyót, a Báthoryak régi földjét, bepilanthattunk egy rövid időre a

városka és az iskola életébe. Az igazgató úr, Basti Octavian - mint kiderült a magyar Básti színes családjának rokona - bemutatott az iskolát kollégái segítségével. (Az 1916-ban épült intézménynek sajnos csak a felét használják elsősorban gazdasági nehézségek miatt.) Biztosított minket arról, hogy diákjainkat szívesen fogadják és megalapoztuk a további még szélesebb együttműködést, hiszen további két iskola - egy holland és egy francia - bevonásával közösen pályázunk a Socrates Comenius I iskolai együttműködési projektre.

A három napos program kolozsvári városnézéssel és búcsúebéddel zárult.

Célunk, hogy testvériskolai kapcsolatunkat továbbra is erősítsük, hiszen tizenéves diákjainkat meg kell ismertetnünk a határon túli magyarság minden napjaival, történelmével, és talán így egy kicsit hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a magyar ajkú, román környezetben tanuló diákokat egy rövid időre kiemelhessük abból a környezetből, amely őket rohamos beolvadásra itéli.

Bodó Krisztina
igazgatóhelyettes

A Belügyminisztérium felhívása

Az épületeket elcsúfító, azokat rongáló falfrakk („graffitik”) - az okozott káron túlmenően - joggal sértik az állampolgárok erkölcsi és szépezzék, rontják városaink, településeink képét. A falfrakk elleni fellépés mindannyiunk közös érdeke

Kijelenthető, hogy a jelenség szankcionálására vonatkozó, szükséges és alkalmazható büntetőjogi és szabálysértési jogi szabályozás megfelelően kimunkált.

A problémát az okozza, hogy a sértett objektumok tulajdonosai a feljelentés lehetőségével nem, vagy csak ritkán élnek; így a közvélemény megnyugtatója - az elkövetők megbüntetésére szempontjából - mellőzhetően eljárások meg sem indulhatnak.

Gondot jelent az is, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény hatálya alá csak a rongálás enyhébb (tízezer forint kárértékét meg nem haladó) esetei tartoznak; az ennél súlyosabb esetek a Btk. hatálya alá esnek. A jegyző tehát csak akkor járhat el ilyen ügyben, ha a kárérték tízezer forintot nem haladja meg. Egy épület falfrakkal történő rongálásánál pedig a kárérték ezt az összeget - értelemszerűen - jelentősen felmúlhatja.

Probléma, hogy a falfrakkok felelősségére vonására gyakorlatilag csak tettenérés esetén kerülhet sor, az elkövetők személyének utólagos felderítésére csak kevés esély van. Nagyon fontos tehát, hogy a lakossági bejelentések minél előbb beérkezzenek.

A lakosság felkészítése, a téma fontosságának, a közügy jellegének megértése lehet a falfrakkok elleni harc leghatásosabb fegyvere, amely leginkább az önszerveződő lakossági, civil egyesületek működése útján nyilvánulhat meg.

Európai Unió példája, hogy Angliában a 13-20 év közötti fiatalo-

kat összefogó Ifjú Gyökerek (Young Roots) civil kezdeményezés történt annak érdekében, hogy a fiatalokat bevonja saját örökségük megővésébe, a saját igényeiknek és érdeklődésüknek megfelelően. A mozgalom célja: bátorítani a fiatal közösségeket, hogy azonosítsák, becsüljék saját örökségüket. Elősegíteni az örökség értékének, fontosságának a jövőbeli jólét és azonosságértelmezésében játszott szerepének nagyobb érvényesülését. Megnyitni az örökségi forrásokat és helyszíneket a lehető legszélesebb község számára, növelni az örökséggel kapcsolatos ismeretszerzési alkalmak számát. Segíteni a veszélyeztetett örökség védelmét, fenntartását, a város- és vidékmelegítés részeként elősegíteni az örökség óvását.

Magyarországi örvendetes példa, hogy a Budapesti Városvédő Egyesület Antigriffiti Csoportot hozott létre. A szervezet feladatul tűzte ki a megelőző, iskolai felvilágosítás tevékenységének folyamatos szervezését, a graffitik részére kijelölt, engedélyezett területek és felületek biztosítását, az építési engedélyekben az antigriffiti vonat felhordásának jogszabályi előírásait, az épületeket elcsúfító graffitik folyamatos eltávolítását, ehhez civil adományok gyűjtését.

Az ilyen és ehhez hasonló kezdeményezések hazai mozgalommal tétele nálunk is hatékony megoldás lehetne; így ezúton felhívjuk a települések jegyzőinek figyelmét, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel az ilyen civil szerveződések létrejöttét támogassák, a létrejött közösségek működését segítsék. Hasznos lenne, ha a téma már az iskolai nevelés során fokozott figyelmet kaphatna.

Övjük, védjük településeink képét és építészeti értékét!